

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni lasek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inosemstvo Din 25.-. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 161.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

USODA RAZOROŽITVENE KONFERENCE

Danes popoldne se sestane glavni odbor, da sklepa o likvidaciji ali nadaljevanju konference

Zeneva, 29. maja r. Pozornost vsega sveta je danes obrnjena na Zenevo, kjer so se sestali vodilni državniki vsega sveta, da definitivno odločijo o usodi razorožitvene konference in s tem tudi o usodi razorožitve same. Po dve in pol letnem zasedanju razorožitvene konference ni rodila nobenih pozitivnih uspehov in danes bo padla odločitev, ali naj se konference razide in prepusti vprašanje razorožitve svoji usodi, ali pa naj se skušajo vendarle najti še sredstva in pota za dosego vsaj formalnega in moralnega uspeha. V Zenevi zbrani državniki se zavedajo svoje velike zgodovinske odgovornosti in se v zadnjem hipu se sedaj pojavljajo razni predlogi, ki naj bi preprečili, da se razorožitvena konference konča z oboroževalnim tekmovalcem.

Danes popoldne se sestane glavni odbor razorožitvene konference. Na tej seji bodo zastopniki posameznih držav podali svoje stališče. Z največjim zanimanjem pričakuje vsa politična javnost izjave, ki so jih napovedali francoski zunanji minister Barthou, zastopnik Zedinjenih držav Norman Davis in sovjetski komisar za zunanje zadeve. Vsi trije so imeli v teku večeršnjega dne številne stiske in razgovore z vodilnimi državniki ter razpravljali z njimi o možnosti rešitve razorožitvenega problema. Francoski zunanji minister je imel sestanek zlasti tudi z zunanjimi ministri Male antante.

Francija odklanja odgovornost

Pariz, 29. maja. AA. Ljetni se pridružujejo v celoti večeršnji izjavi zunanjega ministra Barthouja, ki jo je podal v Zenevi. Barthou je odločno odklonil spletke, češ da bo Francija odgovorna za neuspeh razorožitvene konference. »Petit Parisien« piše v tej zvezi: Barthou ne bo dovolil, da bi odgovornost naprtli komu drugemu, in ne tistemu, ki je v resnici odgovoren. Franciji ni do tega, da omejuje konference, pač pa je vedno stala vse, da bi konference uspela. »Matin« pravi, da bo Barthou pobil vse spletke. Francija ni tista, ki je konference izpremenila v konferenco oboroževanja. »Oeuvre« pa piše, da ni mogoče pozabiti, kdo je 14. oktobra 1932. zapustil Zenevo Francoska politika je neizpremenjena.

Mala antanta na Balkanu

Pariz, 29. maja. AA. Iz Zeneve poročajo, da so zbudili v krogih Društva narodov veliko pozornost večeršnji dolgi sestanek med zastopniki držav Male antante in balkanskega sporazuma.

Dr. Beneš, Jevtić in Titulescu, so razpravljali predvsem o vprašanju, ki predvsem zanimajo Male antanto. Govorili so o razorožitvenem vprašanju in o madžarski revizionistični agitaciji. Pri grškem zunanjem ministru Maximosu pa so se snoči sestali člani sveta balkanskega sporazuma, Teflik Ruzič bej, Titulescu in Jevtić. Govorili so o sedanjem položaju na Balkanu. Člani sveta balkanskega sporazuma se vnovič sestanejo danes popoldne. Nadaljevali bodo snočno razpravo.

Stališče Nemčije

Pariz, 29. maja. r. S posebnim zanimanjem spremljajo v tukajšnjih političnih krogih stališče, ki ga bo v pogledu razorožitvene konference zavzela Nemčija. Mnogo je namreč oblašajo, da nemški mednarodni krogi že glasujejo, da nemški odhod iz Zeneve in da iščejo sedaj potov, kako bi se mogla Nemčija vrniti v Zenevo, ne da bi pri tem trpela na svojem ugledu. Posebno se zavzema za to angleški zunanji minister Simon, ki je baje že pripravil neki načrt, ki pa ga je Barthou odločno odklonil.

Današnji »Paris Soir« objavlja razgovor z nemškim zunanjim ministrom Neurathom, ki pravi med drugim: Nemška vlada obžaluje, da francoska vlada ni hotela sprejeti nobenega predloga za direktno pogajanja med Berlinom in Parizom. Tako so se poleg starih zgodovinskih težkoč, ki ovirajo prijateljstvo med francoskim in nemškim narodom, pridružile sedaj še nove težkoče, izvirajoče iz socialne filozofije Nemčije, noče nič drugega, kakor samo defenzivno orožje. Odpoveduje se težkemu topništvu. Nemčija zahteva samo tanke po 6 ton, dočim ima Francija tanke po 22 ton. Nemčija zahteva tudi samo polovico toliko letalstva kakor ga ima Francija in je pripravljena podvreči se kontroli, ako store to tudi vse druge države. Nemčija je voljna pristati tudi na to, da ohranijo močnejše oborožene države svoj status quo. Nemška vlada se ne iz-

boljša politična atmosfera in ustvari medsebojno zaupanje. Nemčija je torej še vedno pripravljena podpisati tako konvencijo, toda vedno ne more več čakati. Če se tudi sedaj pokaže, da je sporazum nemogoč, potem je napočil trenutek, ko bo morala tudi Nemčija poskrbeti za svojo varnost in svojo obrambo.

Anglija vodi politiko „suhega smodnika“

London, 29. maja. r. Ob priliki zopetnega sestanka razorožitvene konference objavljata »Evening News« in »Evening Standard«, ki oba zastopata politiko izolacije, uvodne članke, v katerih se zavzemata za odcitev Anglije in angleškega imperija od svetovne politike in za istočasno povečanje angleškega oboroževanja. Oba lista izhajata s stališča, da se mora pričakovati izjavo, ki bo razorožitvene konference in da se ne more preprečiti nadaljnja poostritve v Evropi ter na bližnjem in daljnem vzhodu. Anglija se more izogniti vojnimi zapletitvami le tedaj, ako se sama umak-

ne, ako izgradi svoj svetovni imperij in ako ima pripravljenega dovolj smodnika.

Turška zahteva

London, 29. maja. AA. V zadnjem času krožijo vesti (te vesti je ponatisnil tudi »Times«), da bo turška vlada zahtevala, naj ji, na lausanski pogodbi podpisane države dave, da sme urediti svojo morskobalo in s tem tudi Dardanele. Te vesti so izzvale v angleških uradnih krogih veliko zanimanje. Čeprav o tem vprašanju še ni nobene uradne izjave, vendar mislijo uradni krogi, da bo angleška vlada ostala zvesta nekim svojim političnim smernicam na bližnjem vzhodu in da se bo turškemu predlogu uprila. Velika Britanija bo opozorila druge države, zlasti Francijo, da bi turški predlog pomenil revizijo mirovne pogodbe in da bi se po turškem primeru mogla ravnanati tudi Nemčija. V tem primeru bi Nemčija zahtevala ukinitev versajske mirovne pogodbe, ozir. tistega dela te pogodbe, ki govori o demilitarizaciji krajev na levi obali Rena in o 50 kilometrskem pasu na desni obali.

Nemiri v Avstriji

Razširjene so vesti o velikih izgredih, ki pa jih uradni krogi zanikajo

Dunaj, 29. maja. AA. Včeraj so krožila razna poročila. Tako so trdili, da je eksplozija porušila stolno cerkev v Lincu in da so v koncentracijskem taborišču v Wöllersdorfu izbruhnili nemiri. Drugi so trdili, da taborišče gori. Govorili so tudi o incidentih v Solnogradu, vendar brez podrobnih podatkov.

Korbiro ugotavlja sedaj, da so te vesti brez podlage in zlohotno tendence. Včeraj in predvčeršnjim je bil po vsej Avstriji popoln red in mir. Le tu pa tam so se dogodili brezpomembni incidenti, kakor poizkusi, da razobesijo hitlerjevsko zastavo, da vržejo papirnato bombo in da razširijo kljukaste križe iz papirja po ulicah. Pri proslavi na-

padalnega oddelka v vzhodni pokrajini so virli bombo, ki pa ni imela hujših posledic. Atentatorja so takoj prijeli. Iz bolnice v Inomostu je pobegnil neki obsojenec, ki se je zdravil in ki je bil obsojen na 7 mesecev zapor.

Berlin, 29. maja. AA. V zvezi s poročili o pogostih incidentih v Avstriji javljajo iz Solnograda, da so tjakaj včeraj poslali močne oddelke Heimwehra. Odtod so jih nato poslali z avtomobili v neznan smer. Smatrajo, da je to v zvezi z akcijo marksistov v tem kraju. Vse kaže, da je razpuščen »Schutzbund« še vedno na delu in da vodi prevratno akcijo z napadi in atentati.

Zahteve naših inženjerjev in arhitektov

Deklaracija o splošnem gospodarskem položaju — Dve važni resoluciji

Zagreb, 29. maja.

V nedeljo je bil v Zagrebu letošnji kongres Udruženja inženjerjev in arhitektov. Inž. Lj. Lenarčič je predložil kongresu deklaracijo, v kateri je rečeno med drugim, da smatra Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov za osnovno pogreško, iz katere izvirajo vse naše gospodarske težave, to, da v Jugoslaviji proizvodnja ni dovolj bogata, niti raznovrstna, pa tudi ne dovolj racionalizirana, še bolj pa to, da med proizvodnjo in potrošnjo ni pravega razmerja. Naši inženjerji in arhitekti vedo, koliko naporov je še treba, da bo naša domača proizvodnja tehnično na dostojni višini, vedo pa tudi, da so potrebni veliki napor, da se spravi, čeprav nezadostno racionalizirana proizvodnja, v harmonijo s potrošnjo. Z drugimi besedami, treba je posvetiti vso pozornost razpredelitvi dobrin. V tem vidijo naši inženjerji in arhitekti edini izhod iz težkih razmer.

Nedvomno so naše razmere odmev velikih pretreslajev v vseh oblikah družabnega življenja na svetu, toda poleg tega nas teže tudi mnogi notranji vzroki. Naši inženjerji in arhitekti so mnenja, da bi bilo treba čim prej ustanoviti poseben gospodarski organ, ki bi skrbel za racionalnimi metodami za gospodarsko obnovo države. V tej ustanovi bi morale biti zastopane vse stanovske in gospodarske organizacije in imeti bi morale odločilen vpliv na gospodarsko politiko države, da bi bili tako omogočeni potrebni finančni, socialni in gospodarski ukrepi za napredek države. Deklaracija je bila sprejeta z navdušenjem.

Poleg tega je bila sprejeta tudi resolucija glede poživljenja gradbene delavnosti in ublažitve gospodarske krize. Resolucija pravi, da je treba po možnosti prepustiti javna dela domačemu kapitalu, vsekakor pa z domačimi delovnimi močmi in z domačim kapitalom. Da se poživijo gradbeni delavnosti, je treba čim prej izdati zakon o kartelih, ki bo revidiral cene gradbenega materiala, državne in občinske dajatve je pa treba urediti tako, da ne bodo ovirale razvoja gradbene delavnosti. Kongres smatra, da bi se z zakonom o etažnem lastništvu (o kooperativnem zidanju poslopj) zelo pospešila gradbeni delavnost, če zgrajena poslopja bi se pa obnavljala finančnega poloma zaradi zadolžitve. Kongres smatra tudi,

da je treba dosežani način oddaje javnih del potom javnih licitacij reformirati in postaviti na moderno osnovo. Od tega bi imela korist država in gospodarstvo, ker bi se onemogočilo sedanje izkoriščanje dela strokovnjakov in ročnih delavcev pod vsakim pametnim življenjskim standardom.

Končno je bila sprejeta še resolucija o zaščiti stanovskih interesov. Udruženje zahteva, naj se v smislu zakona o ureditvi gradbenega ministrstva takoj imenuje član tehničnega sveta, med njimi dva predstavnika udruženja. Izpolniti naj se vsa domača industrija, za katero imamo vse pogoje proizvodnje. Pri licitacijah za vse državne in samoupravne potrebe naj se točno izpolnjuje obrtni zakon, ki govori o ugodnostih za pospeševanje domače delavnosti, kakor tudi o tem, da pristojno trgovsko ministrstvo po svojih organih ali uradih stalno nadzoruje podjetja in poedince, ki jim je poverjeno delo ali dobava za državno ali samoupravno telo. Pri tem je treba posebno paziti, ali dela dotično podjetje državi z domačim materialom in domačimi delavci.

Da se v svrhu zaupitve naših brezposelnih ročnih in duševnih delavcev lotimo javnih del večjega obsega, da bodo ta dela po možnosti direktno rentabilna in da se opravljajo pod takimi pogoji financiranja, da imajo naši domači podjetniki v vsakem primeru možnost konkurence. Javna dela naj se načelno ne oddajajo inozemcem, kjerkoli je to mogoče. Minister socialne politike in narodnega zdravja naj takoj izrazi pooblastilo čl. 67 finančnega zakona za leto 1933/34, ki se glasi: »Da se z uredbo regulirajo vprašanja izdajanja dovoljenj za inozemske delavce in nameščenice. Pristojbine se bodo določale po važnosti stroke inozemskega delavca za domače gospodarstvo in se stekle v fond za neposredno podpiranje brezposelnih delavcev.«

LJUBLJANSKA BORZA

Devize. Amsterdam 2310.96—2322.32, Berlin 1331.25—1342.05, Bruselj 797.18 do 800.12, Curih 1108.35—1113.85, London 173.08—174.68, New York 3379.11 do 3407.37, Pariz 224.96—226.08, Praga 141.90 do 142.76, Trst 289.35—291.75 (premijsa 28.5%). Avstrijski šilling v privatnem klirgu 9.35—9.45.

Proslava dr. Beneševe 50 letnice

Ljubljana je snoči svečano in prisrčno proslavila življenjski jubilej velikega državnika

Ljubljana, 29. maja.

V sijajno razsvetljeni sejni dvorani mestnega magistrata so se snoči ob 20.30 zbrali najodličnejši predstavniki naše javnosti, da počaste ob 50 letnici velikega državnika bratske češkoslovaške republike dr. Edvarda Beneša. Sredi dvorane za županovim sedežem je bila obešena češkoslovaška trobojka, na nji pa slavljena črna slika.

Ker je predsednik JČ Lige, pod okriljem katere se je vršila ta proslava, dr. Egon Stare nenadoma zbolel, je v njegovem imenu pozdravil zbrane goste ligin tajnik nadsvetnik g. Fran Govekar. Med drugimi številnimi predstavniki našega javnega življenja je posebej pozdravil bana dr. Marušiča, škola dr. Rožmana župana dr. Puca, rektorja univerze dr. Slaviča, senatorja dr. Ravniharja in dr. Gregorina, bivšega ministra dr. Kukovca, univerzitetnega profesorja dr. Dolenc, kot zastopnika društva »Pravnik«, starostoj ljubljanskega Sokola Kajzeja, muzejskega konservatorja dr. Stetla kot zastopnika Društva prijateljev Poljske, predsednika odvetniške zbornice dr. Zirovnika, železniškega direktorja J. Cugmusa, predsednika Č. k. Obce g. Vlastava Skružnega občinskega svetnika Dachsa, go. Minko Krofivo kot zastopnico Jugoslovenskega lutkarskega saveza, ravnatelja Državnega konservatorija g. Betetta, prof. Osterca, go. Gašperlinovo kot zastopnico ženskih društev, francoskega konzula g. Remeranda, češkega konzula ing. Sevdika, dr. Reyvo kot zastopnika občinskega odbora Narodne odbrane in naposled tudi pevske zbor Glasbene Matice pod vodstvom direktorja Poliča. Poveda je da so opravili svojo odsotnost dr. Švigel kot zastopnik Hubadove župe, senator Ivan Hribar, poslanec Pustoslemšek in minister dr. Albert Kramer, ki je poslal pismo oporoki.

Pevski zbor Glasbene Matice na galeriji je zapel močno češkoslovaško državno himno »Kde domov mu« in »Nad Tatrou se bliska« ni ko so izvenili njeni zadnji akordi, je povzel besedo zopet tajnik g. Govekar, ki je prečita uvodni govor odsotnega predsednika g. dr. Stareta.

V svojem govoru predsednik omenja, da je letošnji maj za bratsko republiko znamenit mesec: 24. maja je bil tretjič izvoljen za predsednika bratske republike častitljivi prvoborilec za svobodo svojega naroda dr. Masaryk, danes pa slavi 50. letnico svojega rojstva minister zunanjih poslov dr. Edvard Beneš. Oba ta moža opravljata svoj težak in odgovoren poln posel od početka samostojne češkoslovaške države torej že 16 let, kar je v povojni politični zgodovini menda edinstven primer. To je najboljši dokaz, da je dr. E. Beneš mož izrednih sposobnosti, politik širokega svetovnega obzora, bistre razsodnosti, neizčrpne energije in delavnosti. V poročilu je predsednik podal podoben pregled vsega Beneševega dela in ustvarjanja, njegovo borbo za svobodo češkoslovaškega naroda in kratko njegovo biografijo. V dr. Benešu ne slavimo samo velikega politika bratske države, ki vodi svojo politiko po znanstvenih metodah in na znanstvenem temelju, temveč tudi velikega sociologa.

Nato se je oglašil kot prvi ban dr. Marušič, ki je poveljeval dr. Beneševu za služe za svobodo češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda, povdarjajoč, da je bil jubilar eden tistih, ki se je vedno ravnal po geslu »zvestoba za zvestobo!« Njegova zasluga je tudi, da Jugoslavija ni ostala osamljena v svetu, temveč tvori v zvezi z Rumunijo Malo antanto, ki predstavlja velesilo. Zaključil je z željo, da bi tega državnika bratski republiko bog ohranil še dolgo vrsto let.

Zupan dr. Puc je uvodoma poudarjal, da so po vojni vse evropske države prišle v težak položaj, predvsem pa novo ustanovljene države. Poleg skrbi za ohranitev miru so nastale tudi finančne težkoče, ki so tako komplicirane, kakor tega človeški rod še ni doživel. Res sreča je, da je imel češkoslovaški narod v teh kritičnih časih sina, ki je s svojo žilavostjo, nezlomljivo energijo, tolerantnostjo in politično sposobnostjo čval in dvignil ugled republike. On je sin bratskega naroda, a je tudi naš, saj je gradil tudi našo državo. V imenu bele Ljubljane mu izreka zahvalo in veselje za to, da mu lahko čestita k 50. letnici.

Nato so po vrsti izrekli pozdrave in čestitke dr. Kukovec za mariborsko JČ-ligo, naglašujoč zlasti Beneševu delo za Malo antanto, dr. Stela v imenu Društva prijateljev poljskega naroda, povdarjajoč, da se mu zdi dr. Beneš kakor trden stožer, okrog katerega padajo največje korifeje, on pa je vzdržal in dosledno dvigal zastavo slovanstva. Nam Slovencem je dr. Beneš poleg Masaryka in pokojnega generala Stefanika svetel zgled idealnega, ki cilju stremečega državnika. Za Lutkarski savez je čestitala jubilaru k 50. letnici ga. Minka Krofiva, za Češkoslovaško obec pa g. Skružni.

V skoraj eno uro trajajočem govoru je senator dr. Vladimir Ravnihar markantno orisal delo dr. Beneša, podal točen portret njegove močne politične osebnosti, povdarjajoč, da ga je prišeti med državnike svetovnega slovesa, saj je najaktivnejši sostvaritelj te zgodovine. Obširno je govoril predložil poslušalcem Benešev študij, njegovo temeljito izobrazbo na francoskih in domačih visokih solah, njegovo duševno, duhovno in telesno utrjevanje in izpopolnjevanje, njegove stike z Masarykom, študij socializma in marksizma in njegov idealistični optimizem, življenje Benešev v Parizu, njegovo delovanje pred svetovno vojno, med vojno z Masarykom za svobodo svojega naroda, njegove ogromne napore prepričati antanto, da je češki narod samostojen in da zahteva popolno svobodo, kakor tudi za svobodo Jugoslovenov. Če prečitamo Masarykova in Beneševa zgodovinska dela o svetovni revoluciji in svetovni vojni, vidimo, da je naša usoda, usoda Jugoslovenov v Avstro-Ogrski, zlasti pa še nas Slovencev in Hrvatov, visela na nitki prav tui do početja 1918. leta. Orjaškega dela dr. Beneša ne moremo popisati samo v nekaj stavkih in odlomkih, vsaka beseda je preslaba, da bi mogla podati točno sliko o njem. Senator dr. Ravnihar je zaključil svoj pomemben govor s čestitko dr. Benešu k njegovemu jubileju, obenem je pa čestital tudi bratskemu češkoslovaškemu narodu, ki je imel v najusodnejšem trenutku in ima še danes srečo, da vodi njegove posle med tako redkih sposobnosti, kakor je dr. Beneš.

Slavnostni govor senatorja dr. Ravniharja je bil sprejet s toplim aplavzom. Tajnik g. Govekar je predlagal, da se v imenu JČ lige pošlje jubilaru naslednja pozdravna brzojavka:

»JČ lige v Ljubljani in na slavnostni proslavi Vaše 50. letnice zbrano občinstvo slovenske prestolice bele Ljubljane Vam izreka svoje prisrčne čestitke. Za predsedstvo: dr. Egon Stare.

Pevci Glasbene Matice so še zapeli himno »Hej Slovani«, in s tem je bila zaključena impozantna slavnost, s katero je bil počaščen eden največjih državnikov sveta in bratskega naroda.

Ali imate lepe, bele zobe?

Oni so najlepší naravni nakit.

Naj Chlorodont skrbí za lepoto in zdravje vaših zob. Če se zjutraj in zvečer uporabljate

zobna pasta Chlorodont

postanejo zobje sijajno beli in zobni emali se ne pokvari.

Mala tuba Din. 1.- Velika tuba Din. 2.-

Rusija in Društvo narodov

Pariz, 29. maja. AA. Iz Moskve poročajo, da je uradno glasilo sovjetske vlade »Izvestija« v večeršnji številki priznalo, da sovjetska vlada resno proučuje možnost pristopa k Društvu narodov. List je več let iz ironije govoril o Društvu narodov. Zdaj pa pravi, da ima v Društvu narodov Francija glavno vlogo in da bi Društvo narodov s pristopom Sovjetske Rusije postalo pravi instrument miru.

Izprehod po letošnjem velesejmu

Od inozemskih držav bosta zlasti močno zastopani
Nemčija in Grčija

Ljubljana, 29. maja. Čeprav naše poklicno omalovaževanje vseh velikih pridobitev in profesionalno kritiziranje najlepših in najkoristnejših del tudi velesejmu že od njegovega prvega preročaja izhira, je v najkrajšem času, vendar mora objektivno kronisti prav pri velesejmu konstatirati vedno krepkejši razmah in od sezone do sezone večji napredek. Simbol tega vedno novega poletja naj bo na velesejmu pravkar postavljeni kip Merkurijs, ki je prav odlično delo našega slovitega slikarja in kiparja Toneta Kralja. V sobi je predvsem izražen polet in najkrepkejši ter vedno vztrajni korak velesejma navzgor. Tudi letošnji pomladanski velesejem je že zaseden od zadnjega kotička, da ni nobenega prostora več na razpolago za zamudnike. Med tujimi državami je zlasti močno zastopana Nemčija, ki bo po pravkar sklenjeni, za nas izredno ugodni trgovski pogodbi, odsej gotovo vedno številnejši gost na velesejmu. Prijateljska Grčija ima svojo oficijelno razstavo, kjer bomo spoznali vse njene produkte, ki bi jih s pridom zamenjali za naše izdelke. Grčijo bo pri otvoritvi zastopal sam grški poslanec Melas, ki bo podprta potrebo najbogatijih gospodarskih stikov med obema državama in obema v korist. Velesejem otvoril minister dr. Fran Novak, kralja bo zastopal poveljnik dravske divizije divizijski general Cukavac, a zastopani bodo tudi skoraj vsi ministri.

Takoj v prvem paviljonu na desni bomo obdvojali kartografsko razstavo, kjer ima poseben oddelek vojno-geografski inštitut. Iz specialnih kart sestavljen velik zemljevid Dalmacije človeku kar dobro de, saj mora ta ogromna karta naše silno razočarane obale vsakega potrditi v veri, da smo pomorska država z najslabše bodečo bodečnostjo, če bomo znali in hoteli izkoristiti naš položaj na soluncu Jadrana. V rotundi so okrog ogromnega globusa, ki ga je velesejem že namenil naši bodoči vseučilski knjižnici, razstavile vse države, ki imajo kartografske inštitute. Ko bomo primerjali izdelke vseh držav z našimi zemljevidi, bomo lahko s ponosom ugotovili, da smo tudi na tem polju med prvimi. Izredno zanimiv za široko publiko bo za zgodovinski oddelek, ki ga je uredil docent dr. Valter Bohinec, ki je iz najrazličnejših bibliotek in zbirk znesel na razstavo najstarejše in najzanimivejše zemljevide in atlante, predvsem pa seveda stare karte naših krajev in naših avtorjev, kakor Florjancića, Kocena in Kosterja.

Skrupulozno potrebna je bila že razstava mednarodne reklame in propagande, ki zavzema vsi drugi polovici tega velikega paviljona. V svojo največjo škodo smo namreč v reklamni prav za prav še vedno v povojih in se ne smemo prav nič domisljati, da sploh že vemo, kaj je reklama, niti od daleč pa ne pojмимо njene koristi in učinka. Naš traveec, ki se silno obraja za modernega reklamnega umetnika, smatra reklamo v časopisih še vedno za žrtve in za dar domu na oltar. Ogromno blaga uvažamo, ker ne yemo, da morja še boljše, gotovo pa cenejšo blago produciramo doma. Ni še dolgo tega, ko je morala skratkariti neka domača industrija prav potrebnega artikla, ker ni imela razglasi svojega izdelka. Razstava je torej potrebna, da našemu gospodarskemu svetu pokaže, kakšna je re-

kla in inozemstvu. Na razstavi pa ne bo samo trgovska reklama, temveč tudi tujko-prometna propaganda inozemstva z vzornimi etiketami, prospekti in plakati. Oglejte si sami in tudi dobro zapomnite, kako zna n. pr. Rusija vabiti tujce z odličnimi plakati in drugim propagandnim materijalom, ki najlepše prikazuje vse lepote in zanimivosti ter najprivlačnejše stvari vse sovjetske države. Za to razstavo je dal največ materijala, ki ga je tudi smotreno uredil, ravnatelj Teodor Lach, lastnik propagandno znanstvenega zavoda v Gradcu. Države, iz katerih ne bi mogli niti pričakovati propagande, nas nadkrijuje neverjetno visoko! Pri nas nimamo niti še posebnega propagandnega urada, ker delamo le s pridobitne strani in pokažemo naše zanimivosti šele tedaj, ko postrežemo tujcu kot gostu. Kako bi bile druge države eksploatirale svetovne rekorde v Planici, za nas je pa ves ta silni propagandni kapital izgubljen, ker pač nimamo urada, ki bi bil sistematično izkoristil to najizdatnejšo priliko, ko je bil vendar že ves svet zainteresiran za nas! Dober plakat je sicer učinkovit, vendar je pa treba vsak izdelek najprej natanko opisati v časopisih, saj tega ne moremo storiti na plakatu. Šele, ko so časopisi izdelek opisali in priporočili popolnoma podrobno, je zagotovljen učinek plakata, ki s sliko ponazarja vse, kar je bilo v listih. Prav mnogo imamo trgovskih in obrtnih sol, vendar pa naraščaj iz teh sol niti malo ni pripravljen za svojo glavno nalogo, da bi pomagal podjetju pri razpečevanju blaga. O tem namreč naš obrtni in trgovski naraščaj ničesar ne ve in tudi ne zna, ker med najrazličnejšimi potrebami in nepotrebnimi predmeti na naših solah ni putka o reklamni. Blago producirati zna vsakdo, a razpečevanje njegovo je umetnost, ki je za prospek podjetja vitalnega pomena. Na to razstavo naj torej gredo prav vse šole, kjer bodo strokovnjaki šolski mladini pokazali pravo reklamo in jo navajali k risanju zaščitnih znamk, etiket, škatelj itd. Narodna tiskarna pa nazorno pokaže, kako je treba pravilno sestaviti oglas, razen tega pa tudi ves potek, kako nastaneta oglas in klise od rokopa in osnutka skozi vse faze, dokler ne dobi lista z oglasom v roke čitatelj in kupec. Da smo v plakati umetnosti res visoko in za nje prav nič ne rabimo tujih mojstrov, nam pa pokaže sam velesejem z osnutki plakatov za jesenske »Slovanske pleser«, ki je med njimi več vzornih in efektivnih del.

Prav aktualna bo na velesejmu tudi razstava »Žena v poklicu«, saj imamo vendar prav sedaj največje skrbi s svojimi hčerami, ki z najboljšimi izpričevalci ne morejo dobiti kruha, prav tako pa tudi s svojimi ženami, ki jih navzile najboljših kvalifikacijam mečejo iz služb. Marsikaj se bomo naučili tudi na razstavi izdelkov ruskih emigrantov, ki nam najjasneje dokazuje, kako se tudi nekdanji najbolj razvijeni bogataši in aristokrat lahko s poštenim delom obrani lakote. Sami so morali spoznati, da delo ni sramota, saj bomo na razstavi videli tudi dela velike kneginje Olge Aleksandrovne, ki je prava sestra zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Na tej razstavi bomo pa tudi občudovali 7 slik najslavnejšega ruskega slikarja Repina, da bo velesejem tudi z umetnostne strani resnična senzacija.

val upravitelj jetnišnice, ki je bil moj vodnik. Lahko bi opisal še mnogo drugih zanimivosti, zlasti razne ribe na zidu in v knjigah, pa bi zašel predač. Oglejte se si tudi jetniško kapelico baš ob času, ko je bila maša. Moški sede spodaj, ženske pa imajo strogo oddeljen prostor na koru tako, da ne morejo priti v stik z moškimi. Posebno poglavje bi zaslužile temnice a trdim ležiščem. Te celice niso popolnoma temne, skozi majhno špranjo vendar le prihaja nekoliko svetlobe. Prijetno pa ni v njej. Za zaključek naj omenim, da razdele kazence, ki pridejo v skupne zapore, po individualnosti. Strogo pazijo, da ne pridejo začetniki skupaj s starimi, izvežbanimi voinici ali tatovi, da bi ne prišli iz zapora še bolj pokvarjeni. Marsikoga prestraša kazni izrežni in nima nikdar več opravka z zakoni, so pa mnogi stari grešniki, ki se vedno vračajo v jetnišnico, da jim je postala že stalno bivališče.

TUDI DELAVNI LJUDJE

in prav posebno ti znajo ceniti našo dobro Mirim čokolado. Ta je redilna, zato Slovenci nastiti. Seveda mora biti prava

Mirim kraljica čokolade

Protestna akcija privatnih nameščenecv

Ljubljana, 29. maja. Zveza društev privatnih nameščenecv v Ljubljani je sklicala za prihodnje dni v 16 mestih, trgih in večjih trgovskih in industrijskih centrih javne zbere in sestanke zasebnih nameščenecv. Te akcije se je pridružil tudi ljubljanski Pomočnikski zbor združenja trgovcev.

Tako bo zasebno nameščenje vse dravske banovine dvignilo odločen glas protesta zoper najnovejše predloge službodajalskih zbornic glede sprememb socialopolitičnih določb veljavne obrtnega zakona. Ti poslodski predlogi zahtevajo skoro popolno črtanje odpovednih rokov v službi in odpravo dopustov. Zasebni nameščenci bi bili s tem oropani skoro vseh svojih dosedanjih pravic in izenačeni z ročnimi delavci.

Nocoj se vršita v Ljubljani dva nameščenca zbora: zbor socialistične v Delavski zbornici in zbor krščanske socialistične organizacije v Rokodelskem domu. Zveza društev privatnih nameščenecv na oba zbora ni bila povabljena.

Iz Trebnjega

Tatvina koleca. Pred dnevi se je mudil Jožef Florjanci iz Gor. Ponikev pri neki stranki v Dol. Nemški vasi. Pripeljal se je na koleso znamke »Pueche« z evidenčno številko 86.247 sreza novomeškega. Ker je imel opravka v hiši, je pustil kolo v veži tako, da se je videlo s ceste, ki vodi baš mimo hiše in šole proti Trebnjemu. Po kratkem razgovoru v sobi se je hotel odpeljati domov, toda koleca ni bilo nikjer. Neznani polnik si ga je prisvojil in se odpeljal neznan kam. Ker ga bo neznane skušal gotovo kje prodati, svarimo pred nakupom koleca.

Požar uničil žago

Ljubljana, 29. maja. V prijaznih Kozarjah nad Ljubljano si je pred leti postavil posestnik Jakob Trobec lepo žago in jo sčasoma moderno opremil z raznimi stroji. Še včeraj je stala žaga, a danes moli od nje v zrak samo nekaj ožganih tramov, večina strojev je pa uničena.

Snoci, kmalu po polnoči se je vračal z dela domov delavec Ivan Cankar, zaposlen v pivovarni Union v Ljubljani. Ko je prišel do Trobečeve žage, je v kotu žage opazil, da se nekaj svetli. Misli, je da Trobecovi se obratujejo in je stopil bliže. Tedaj je pa videl, da se iz žage močno kadil, a obenem je tudi še posvetil plamen. Cankar je nemudoma stekel k Trobecem, ki imajo svojo hišo za streljaj oddaljeno. Domači so naglo planili iz hiše in se sami lotili reševalne akcije.

Ogenj je medtem zarzel že precejšen obseg in se z bliskovito naglico razširil na vso žago. V kotu je bilo nakopleno nekaj oblačil in desk in zato je bila naglo vsa žaga v plamenih. Kmalu so prišli na pomoč domači gasilci, za njimi pa še gasilci z Viča, z Brda, z Dobrave, z Brezovce in iz Podutika, vsi z motornimi ali pa ročnimi brizgalnicami. Združeni gasilci so napeljali cevi v bližnjo Gradaščico in kmalu je šest cevi bruhalo vodne curke na pogorišče. Bil je pa tudi že skrajni čas, kajti plamen je že lizal zidano strojnišnico z lokomobilo.

Po dvehurnem gašenju se je gasilec naposled posrečilo preprečiti, da se ogenj ni razširil tudi na sosedno skladišče lesa ter na strojnišnico. V delavnici je bil deloma uničen skoraj ves polnojararnik, popolnoma pa dve cirkularni, vrtni stroj za les, prečna žaga in smirkov stroj, deloma pa tudi skobelnik.

Škoda znaša nad 100.000 Din, k sredi je bil pa Trobec zavarovan pri zavarovalnici »Slavija« za 160.000 Din. Kakor pripovedujejo domači, je ogenj najbrž zanetil zlobna roka, saj je nastal na kraju, kjer se ni kurilo in tudi ni bilo mogoče, da bi se samo vnel. Res sreča je, da so rešili lokomobilo.

Danes nudi pogorišče žalostno sliko razdejane. Na ožganih tramovih sede Trobecovi delavci in kurjač, ki so ostali tako brez dela in zaslužka.

Včeraj smo poročali o velikem požaru, ki je nastal sredi Rakeka in ki je zahteval

SAMO SE DANES SENZACIONALNI VELEFILM

Afera inženjerja Ugrona

To je film, kakršnega pri nas še nismo videli. Afera, o kateri govori svet.
PAUL HARTMAN PETER LORRE PAUL KEMP
ELITNI KINO MATICA Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer

tudi človeško žrtve. Med plameni je namreč našel smrt šofer Ferdinand Zgaga, star 28 let in doma iz Bohinjske Bistrice. Prišel je iz Novega mesta k Rupeni, da bi kupil ali tatovi, da bi ne prišli iz zapora še bolj pokvarjeni. Marsikoga prestraša kazni izrežni in nima nikdar več opravka z zakoni, so pa mnogi stari grešniki, ki se vedno vračajo v jetnišnico, da jim je postala že stalno bivališče.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Torek, 29. maja: »Družba«. Red B.
Sreda, 30. maja: Zaprtlo.
Četrtek, 31. maja: Ob 20. »Možster Anton Hlt«. Izredno znižane cene od 20.- Din navzdol.
Petek, 1. junija: Ob 15. uri »Bratje Karamazovi«. Dijska predstava od 5.- do 14.- Din.
Sobota, 2. junija: Ob 20. »Stehernik« na Kongresnem trgu. (V slučaju slabega vremena »Gospoda Glembajevci« v drupli. Izven. Globoko znižane cene od 4.- do 15.- Din.)
Nedelja, 3. junija: Ob 16. uri Otvoritev letnega gledališča v Tivoliju: »Kulturna prireditve v Crni mlakici«.

Poslednja dramska dijska predstava v letošnji sezoni bo v petek dne 1. junija ob 15. uri. Vpizori se dramatizacija romana »Bratje Karamazovi«. Veljajo cene od 5—14 Din.

Otvoritev letnega gledališča v Tivoliju. Po načrtih univerzitetnega profesorja arhitekta Josipa Plečnika se je zgradilo lani letno gledališče za Tivoljskim gradom. Prva predstava na novo urejenem letnem gledališču bo v nedeljo 3. junija popoldne. V režiji prof. Sesta se vpizori Golleva veseloigr »Kulturna prireditve v Crni mlakici«, ki je za vpizoritev na prostem na novo zrezirana. Na otvoritev letnega gledališča še prav posebej opozarjamo.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Torek, 29. maja: Zaprtlo.
Sreda, 30. maja: »Kata Kabanov«. Red Sreda.
Četrtek, 31. maja: Ob 15. uri »Pri belem konjčku« na terasi hotela Tivoli. Globoko znižane cene.
Petek, 1. junija: Ob 20. »Rigoletto«. Gostuje Zvonimira Zupčevića. Red B.
Sobota, 2. junija: Le v slučaju slabega vremena »Poljska kri«. Izven. Globoko znižane cene od Din 6.- do 20.-.
Nedelja, 3. junija: Ob 20. »Ples v Savojcu«. Izven. Globoko znižane cene od 6—20 Din.

Opozorjamo na ponovno gostovanje gđ. Zvonimire Zupčević, ki je imela v vlogi Gilde na našem odru jako lep uspeh. Ponovno gostuje v petek dne 2. junija v Verdijevi operi »Rigoletto«. Predstava je za red B.

Iz Ptuja

Smrtne poškodbe. Pred dnevi se je ponesrečila posestnica Antonija Benko, ko se je peljala z vozom iz Ptuja domov. Med potjo so se ji splašili konji tako, da je padla z voza in dobila večjo rano, kateri je po nekaj dneh zaradi zastrupljenja krvi podlegla.

Tatvina zlatnine. V hišo trgovca Korona Stefana v Gibini se je te dni splazil ob belem dnevu neznan dolgorstnež, ki je odnesel iz nezaklenjene omare v spalnici sobi zlatno zapetnico, vredno Din 1.500, zlatno vratno verižico, vredno Din 1.000, srebrno vratno verižico, vredno Din 100.— in isto nalivno pero, vredno Din 250.—. Orožniki so tatu že na sledu.

Z Jesenic

Neprijetni incidenti pri nogometni tekmi. Pred kratkim smo poročali, da jeseniški športni voditelji delajo na tem, da bi med športnimi klubi zavladalo če že ne prijateljsko, pa vsaj korektno razmerje. Žal, pa do zblizanja ni prišlo, pač pa se je razmerje med klubi morda še poslabšalo, kar bo gotovo našemu sportu v veliko škodo. V svrhu zblizanja med »Bratstvom« in »Enakostjo« se je vršila v nedeljo popoldne na igrišču »Enakosti« prijateljska nogometna tekma, katero je posetilo izredno veliko prijateljev nogometa. Nasproti sta si stali 1. moštvi Bratstva in Enakosti, ki sta obe v zelo dobri formi. Obetala se je zelo zanimiva in živahna borba med najboljšimi jeseniškimi nogometaši, ki so si bili enakovredni nasprotniki. Malo pred koncem prvega polčasa pa je pridrvel od sodnika Čimkovića neki reditelj Enakosti, ki ga je skoraj dejansko napadel: vrtel je nad njim dežnik in mu grozil, da ga bo z njim premaltal. Ker se mož nikakor ni hotel z igrišča odstraniti in ker je občinstvo navijalo za sodnika in proti, je sodnik odredil konec tekme, nakar so igrači Bratstva zapustili igrišče. Občinstvo je pa pri blagajni zahtevalo denar za vstopnino nazaj in ker ga ni dobilo, so se ponavljali razburilivi prizori in letele žaljive besede na oba nasprotnika. Stvar se bo obravnavala še pred razsodiščem LND.

»Polom« na Delavskem LND. DKK Enakost je vpizorilo v soboto in nedeljo zvečer kratko predstavo Čufarjeve socialne drame »Polom«, ki jo je režiral Alfonz Oblak. Drama je zajeta iz težkih delavskih razmer naših dni. Vrste se dramatični prizori na odru, kot konkurz velikega stavbnega podjetja, mezdne borbe, redukcije, znižanje plač, ljubavne afe, izdajstvo delavskih interesov itd., kar je pisatelj lepo nanažil v svoji drami. Predstava je bila dobro naštudivana in so se igralci močno vživeli v svoje vloge, le da niso bile vedno v pravih rokah. Zelo dober je bil Sešel kot upravnik podjetja, dočim ga, Vesova, ki je nedvomno najmočnejša igralka tega teatra, ni povsem zadovoljila, ker tudi vsak človek ni za vsako vlogo. Dobra sta bila oba Straharja kot nadzornik in sluga, ravno tako tudi ga. Adamova kot Olga in Stravs Pavel kot Rupnik. Izvrsten je bil Perko Venceslav kot zaupnik Jurman, dočim glavni akter igralce te drame kot zastopnik delavskega zaščitnega urada Rojnik, ki ga je podal Oblak Alfonz, ni ugajal. Oblak je za tako vlogo prepošten.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek 29. maja katoličani: Veljko, Dana, pravoslavni 16. maja.
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Afera inženjerja Ugrona.
Kino Dvor: Ljubavna oporoka.
Kino Siska: Dvorac na jugu.
Sintjabsko gledališče »Deseti brate ob 20.30, Mestni dom.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Mr. Kuralt, Gosposvelska cesta 10, in Sušnik, Marijin trg 5.

Izpod sita

Hm, da, Majhni smo Slovenci, a bogati na velikodušnosti in domačih živilih. Med nje — namreč med domače živali, da ne bo zopet namigovanja — prštevamo tudi pse. Teh nikjer na svetu ne izvažajo, če nimajo rodovnika in če je konjač doma vedno pri rokah. Zato se ne smemo dudi, če tega izvoza pri nas ni in ga nikoli ni bilo. Naši psi se klajajo vsi brez gospodarja po smetiščih, konjači so pa preveč zaposleni z javnimi bremenmi, da bi jih ločili in pobijali, kar je steklih ali brez znamk. Ti so pa v večini in tako je pasja nadloga pri nas velika.

Psi imajo to posebno navado, da grizejo. Eni so bolj odkritega značaja in ugrizejo kar javno, na cesti ali v parku, drugi so pa zahrbitni, nič ne lajajo, samo repe tišče med noge in grizejo. Če imaš palico ali pasji bič pri rokah, da s tako pasjo zalego takoj obračunaš, kakor za službo, že se gre, drugače je pa kriz, ker tak pes nima ne rodovnika, ne gospodarja, da bi odgovarjal zanj. Da bi vsaj znamko imel, da bi si človek zapomnil številko, pa še te nima.

Ne bo kazalo drugače, nego opozoriti konjače na njihove dolžnosti. Če pa to ne bo nič zaleglo, bomo morali organizirati samopomoč. Kar po cestah in parkih bomo začeli natikati najbolj hudim psom nagobčnike in jih gostiti s pasjim bičem, obenem bomo pa obesili vsakemu na gobec in na rep tablico z napisom: »Pozor, ne laja, a grize!«, kakor so jih nosili v Nemčiji židi: »Ich bin ein Jude«. Nemo se pa niso ustavili pri židih, temveč so začeli obesati tablice tudi vsem tistim, ki jim gre visoka čast: »Ich bin ein Schurke«. Posnemanja vredno.

Srečanje

z živim Budho

Misionarja Huc in Gabet pripovedujeta v svojem topotisu naslednjo zanimivo epizodo: Proti večeru sva prispela v mesto Caong-lang ali Ping-fong. Nastanila sva se v krčmi Sankanton. Zvečer je zavladalo po hiši živahno vrvenje. Živ Budha je prispel v krčmo s svojim spremstvom. Vračal se je iz svoje domovine Tibeta v veliki samostan v deželi Halhasov blizu ruske meje, kjer je bil predstojnik. Cim je stopil na dvorišče, so popadali vsi verniki na tla in ležali, dokler ni vstopil v krčmo. Ko je vse utihnilo, je obšel Budha vso hišo, pogovarjal se je, toda nikjer ni sedel.

Stopil je tudi v najino sobo. Midva nisva vstala, temveč sva ga samo z rokami pozdravila. Ustavil se je sredi sobe in naju dolgo gledal. Najino vedenje ga je presenetilo. Tudi midva sva ga molče gledala. Vrhovni lama je bil mož petdesetih let. Na sebi je imel kaftan zlate barve in tibetske čevlje iz rdečega aksamita. Postave je bil srednje, dokaj okrogle. Iz obraza mu je odsevala velika dobrodušnost, v izrazu njegovih oči je bilo pa nekaj strahotnega. Končno je naju ogovoril v gladki mongolščini, jel je govoriti o potovanju in vremenu. Zvedela sva, da bi se rad malo pomudil pri nama in povabila sva ga, naj sede. Nekaj časa se je branil, misleč menda, da se živemu Budhi ne spodobi sedeti kraj navadnih zemljanov. Končno je pa le sedel.

Visoko dostojanstvo mu ni dovoljevalo stati, ko so drugi sedeli. Prvo, kar je vzbudilo njegovo pozornost, je bil brevir. Vprašal je, ali bi ga smel pogledati. Ko sva prikimala, ga je vzel v roke, pohvalil vezavo in ga dolgo ogledoval od znotraj in od zunaj. Potem ga je zaprl in se dotaknil z njim čela, rekoč: »To je vaš molitvenik. Molitev moramo visoko ceniti. Vaša in moja vera sta kakor tole.« In pokazal je na oba kazalca, ki ju je držal skupaj. »Da«, sva mu odgovorila, »prav praviš, tvoja in naša vera si nasprotujeta. Ne prikrivava namena svoje poti. Prizadeva si spraviti med ljudi naše molitvene namestu onih, ki jih molite vi v svojih samostanih.« »To je davno vem,« je odgovoril veliki lama smeje. Še enkrat se je dotaknil s čelom brevirja, potem je pa vstal, še prijazno poklonil in odšel.

Po predpish.

— Gospod, vaš pes teka po ulici brez nagobčnika, kar je strogo prepovedano. 100 Din globe ali en dan zapora.

— Denarja je škoda, zaprite raje psa.

Višek raztresenosti.

Profesorjeva žena: Mož, denarni nakaznica je prišla.

— Pa menda vendar ni od našega Adolfa, ki študira na Dunaju?

V ljubljanski jetnišnici

Kako je v bivališču onih, ki se pregreše zoper postavo

Ljubljana, 29. maja. Ze dostikrat se mi je porodila želja, da bi si ogledal notranjost hiše, kamor pridejo oni, ki so se pregrešili zoper postavu. Priekrbel sem si potrebno dovoljenje pri predsedstvu višjega deložnega sodišča in nekoga lepega dopoldneva sem stopil skozi mogočna vrata na Mikošičevi cesti, ki ločijo dva povsem različna svetova. Do zdaj sem imel priliko, da vidim jetnišnico le v kinematografu, kjer pa se mi je zdela precej pretirana. No, prepričati sem se mogel, da je naša jetnišnica prav taka, kakor jo vidimo v filmu. Dolgi, z železno ograjo obdani hodniki, ob katerih se vrste celice, na sredi pa odprt prostor, da je mogoče od posev od pregledati vsa nadstropja. Ta slika je pač romantična in ne vsakdanja, vendar ne more biti preveč vesela in bogve kako navdušujoča za tistega, ki se je pregrešil zoper postavu.

V ljubljanski kaznišnici pridejo samo kaznenci, ki so kaznovani z zapornim do 18 mesecev, dočim pridejo z večjimi kaznimi kaznovani v mariborsko jetnišnico. V jetnišnici je več oddelkov, ki so med seboj ločeni. Je poseben oddelček za ženske, za mladoletna kaznence, tako zvane gojence, dalje za starejše in za prejelovalni zapor. V oddelku za gojence so ločeni mlajši mladoletniki od 14. do 17. leta ter starejši od 17. do 21. leta. Za te veljajo posebne kazenske določbe. Pri njih je treba strogo paziti, da ne pridejo v stik s starejšimi, bolj pokvarjenimi kaznenci.

V prejelovalni zapor pridejo taki, proti katerim je še v teku kazenska preiskava. Zaprti so posamezno, tako, da ne morejo občeati med seboj ali s kaznenci. Njih celice so prav nič ne razlikujejo od ostalih, le da imajo osumljeni v njih gotovo prednosti. Če imajo denar, si lahko naroče hrano od zunaj, sprejemajo in pišejo pisma, seveda le skozi cenzuro prejelovalnega sodnika, ki preiskuje njihovo zadevo. Lahko tudi sprejemajo obiske znancev ali svojcev v prisotnosti prejelovalnega sodnika. Za obiske je posebna celica. Prejelovalci imajo dnevno eno uro izprehoda na dvorišču. Tu se šetajo v krogu, oddaljeni drug od drugega 6 korakov. Med seboj ne smejo govoriti ali si dajati znakov z rokami. Izprehajajo se pod nadzorstvom a samokresom oboroženega naznika. Prejelovalci zapor ima svojo posebno ime. Ker je vedno poln, ga imenujejo »Hotel Immervoll«, paznike pa »Lohndienorler« z razliko, da ti ne dobivajo nikake napitnine.

Prejelovalci so zaprti v tako zvanih samotnih zaporih, dočim so drugi kaznenci v skupnih zaporih. Samotni zapor obstoja iz celice, ki je 4 metre dolga, 2,75 metra široka in 3,75 metrov visoka. V sobi je priklonpa postelja s slannico. Postelja ima blazino, ruho in odejo. V celici je mizica s stolom, umivalnik, skodelnica z milom, vrš s pitno vodo, vedro za umazano vodo, pljuvalnik, smetišnica, omele in polica za dve krtači, brisačo in knjige. Na željo dobi prejelovalec brezplačno zobno krtačico in zobni prašek ter glavnik, za katere reši osebno odgovarja. V celici je tudi železna posoda za potrebo, ki se da hermetično zapreti. Na razpolago je električna svetilka, ki lahko gori vso noč, če prejelovalec plača tok. Iz knjižnice si lahko izposodi knjige, ki jih pa pregleda prejelovalni sodnik. Ima po možnosti svojo obleko in perilo; le oni, pri katerih obstoja nevarnost pobege, dobe kazensko obleko.

Seveda sem bil radoveden, kakšna je novinarska celica, v katero prideš, če se pregrešiš zoper člen 74. kaz. zakona. (Ti preklicani novinarji imajo prednost celo v zaporniku) Je v II. nadstropju in ima številko 150. Soba sicer ni parketirana, vendar je mnogo udobnejša in večja od drugih. Ima normalno okno, ki je sicer tudi zamreženo, posteljo z žimnico in večjo mizo. Splošno je inventar številnejši in udobnejši in veljajo mnogo milejši predpisi. Kljub temu se mi zdi doma mnogo lepše.

V skupnih zaporih je vedno po več kaznencev, večinoma po 3 do 4, nikdar pa samo dva. To za zaradi tega, da se kdo ne pregreši zoper neko božjo zapoved. So pa tudi večje celice, največja je številka 161, kjer je prostora za 14 oseb. Ta celica ima 4 okna in je 10 m dolga ter 6 m široka. Oprema je leta kot v samotnem zaporu, le da je več postelj, večja miza in klopi ter več umivalnikov. Stranišče nadomestuje velika posoda, ki je zaradi svoje teže na vozičku.

Jetnišnica je svet zase. Ima lastno kuhinjo, brivnico, delavnice za najrazličnejše obrti, svojo bolnico itd. Marsikdo se v jeti izči obrti, da se lahko pozneje preživlja. Vsek mora delati, kar je pa kaznencem dobrodošlo, da jim hitreje mine čas. Kaznenci so dobro rejeni, kar spričo res obline hrane ni čuda. Hrana ni slaba, posebno kruh je prvovrsten. Da ga imajo dovolj, priča dejstvo, da sem pri nekaterih kaznencih našel res umetniško iz kruha izdelane košarice. Človek ne bi verjel, da so spletene iz kruha, če bi mi tega ne zatrje-

DNEVNE VESTI

— K zborovanjem Zveze mest in državnih Zvez mestnih uslužbencev, ki bodo 1. in 2. junija v Beogradu, kjer bodo razpravljali delegati obeh najbolj tangiranih organizacij o predlogu za zakon o mestih, se dr. Dinko Puc s podžupanom g. prof. Jarcem in mariborski župan g. dr. Lipold, za uslužbenstvo pa gredo v Beograd predsednik banovinske Zveze mestnih uslužbencev, magistratni direktor g. Fran Jančigaj, ki je ob enem predsednik državne Zveze mestnih uslužbencev, nadalje odborik naše zveze celjski magistratni direktor g. Ivan Šubič, ki je ob enem predsednik nadzornega odbora državne Zveze, ter mariborski magistratni direktor g. Brandtner, ki je tudi funkcionar banovinske in državne Zveze mestnih uslužbencev. Želimo, da bi naši delegati na obeh važnih zborovanjih uspešno pomagali priboriti našim avtonomnim mestnim občinam prepovedno najhujšo avtonomijo ter največjo zaščito vsaj dotedanja stanja mestnega uslužbenstva.

— Kongres poštne brzojavne telegrafne uslužbenosti, 10., 11. in 12. junija bo v Zagrebu v Poštnem domu XVI. redni kongres udruženja ptt. uslužbencev kraljevine Jugoslavije. Na kongresu se bo razpravljalo tudi o zgraditvi okrevališča za p. t. t. uslužbenca v Kaštelu Lukšiću, Vrnjački banji in Sloveniji, za kar je določen proračun znesek 1.000.000 Din. Sklepalo se bo tudi o tem, kako in kje naj bo sklican prvi kongres Male antante p. t. t. uslužbencev ter o ustanovitvi kreditne zadruge za člane udruženja. V Zagrebu se že pridno pripravljajo na kongres. V nedeljo 10. t. m. zjutraj bo sprejem udeležencev na kolodvoru, kjer bo igrala poštna godba. Popoldne priredi poštna godba koncert na Zrinjevcu, zvečer bo pa v Maksimilijanovem koncertu poštne pevke družbe iz Zagreba in Beograda ter poštne godbe. V ponedeljek 11. junija zvečer bo v gledališču na čast udeležencev kongresa slavnostna predstava "Moj dragi je postar". Po kongresu priredi udeleženci izlet na Plitvička jezera. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem kongresa osem dni dopusta in četrtinsko vožnjo.

— Tečaj poljoz odvetniškega stanu. V Novem Sadu je bila v nedeljo redna glavna skupščina Saveza odvetniških zbornic kraljevine Jugoslavije. Prisostvovali so ji delegati vseh zbornic v državi razen splitske, ki jo je zastopal kot delegat ljubljanske komore njen predsednik g. dr. Janko Zirovnik. Za predsednika Zveze je bil ponovno izvoljen predsednik novosadske odvetniške zbornice dr. Stevan Adamović. Poleg običajnih točk so bila na dnevnem redu tudi stanovala vprašanja in odvetniki so obširno razpravljali o težkem položaju svojega stanu. Predsedstvu zveze je bilo naročeno, naj ukrene vse potrebno za izboljšanje gmočnega položaja odvetnikov v naši državi.

— Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobi, nespajku, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih poživi naravnata "Franz Josefov" grenčica trajno obkroži krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se "Franz Josefov" voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborna odvajalna sredstvo. "Franz Josefov" grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Plaćevanje državne takse na osebne automobile v obrobkih. Finančno ministrstvo je ugodilo prošnji in predlogu avtomobilskih klubov kraljevine Jugoslavije, da se dovoli z ozirom na katastrofalni položaj avtomobilstva v naši državi in na težke gospodarske razmere plačevanje državne letne takse na privatne automobile v obrobkih. Ministrstvo je naročilo vsem finančnim direktorjem, naj poskrbe, da bodo mogli lastniki privatnih osebnih avtomobilov plačevati državno letno takso v štirih obrokih.

— Izlet Zagrebčanov v Rimsko toplice. Zagrebški Cercle francijskih priredi za svoje člane in njihove goste v nedeljo izlet v Rimsko toplice.

— Kupujmo domačo obutev. Iz statističnih podatkov izhaja, da je samo v dravski banovini v enem letu padla industrijska in obrtna produkcija za polovico. Kljub temu pa se še uvažajo v našo državo izdelki inozemskega izvora, med temi tudi usnje in obutev. Sirove kože, ki jih izvažamo v nozemstvo, kupujemo kot fino usnje ali pa v obliki obutve drago zopet nazaj. S tem dajemo zaslužka tujim ljudem, naš človek pa trpi bedo. Naša usnjarska in obutvena industrija in obrt je tako razvita, da nam tega gotovo ne bi bilo treba. Naša lastna produkcija je tako visoka, da ne samo absolutno krije naše potrebe, ampak je tudi važen izvozni faktor. Rabimo domače usnje in kupujmo domačo obutev! S tem dajemo zaslužka lastnemu človeku in ga rešavamo bede. Pridite si ogledat razstavo usnja in obutve na letošnji pomladanski ljubljanski velesej od 30. maja do 10. junija. Prepričali se boste o kakovosti domačega blaga in gotovo ne boste več čutili potrebo po nakupovanju usnja in obutve inozemske izdelave. Razstavljeni bodo tudi vsakovrstni galanterijski izdelki iz usnja tovarniške izdelave, pa tudi ročni izdelki, ki jih iz davnine izdelujejo Gorjanci in Slavonci.

— Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani, ki je bil razpisan za 6. junij v Delavski zbornici, se je pričel na soboto 9. junija s istim dnevnim redom. Delegatom se poverilnice pravočasno odpošljejo.

— Razpisane službe državnih cestarjev. Na osnovi št. 2 in 3 uredb ministrstva za gradbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih z dne 21. maja 1929 št. 14632 se razpisuje za državne ceste št. 2, 50 in 52 sedem mest državnih cestarjev-delavcev z mesečno plačo 541.44 Din in mesečno stanarino 90.24 Din sicer po eno mesto: A. Državna cesta št. 2 za progo km 588.00 — 593.500 z bivališčem v Višnji gori. B. Državna cesta št. 50. 1. za progo km 15.0 — 19.0 z bivališčem v Dobu. 2. za progo km 19.0 — 23.0 z bivališčem v Lukovici. C. Državna cesta št. 52. 1. za progo km 11.0 — 17.0 z bivališčem na Turjaku. 2. za progo km 29.0 — 34.0 z bivališčem v Zlebiču. 3. za progo km 41.0 — 47.0 z bivališčem v Lutinah. 4. za progo km 52.0 — 56.0 z bivališčem v Kočevju. Pravilno kolkovane prošnje

opremljene s potrebnimi dokumenti po št. 2 zgoraj navedene uredbe, je vložiti na sreškem načelnstvu v Ljubljani do vključno 12. junija. Natančnejša pojasnila se dobe v pisarni tehničnega razdelka v Ljubljani, Sentpetrska vojašnica, Vranov trg št. 4.

— Gojene varšavske igralne šole na Jadranu. Iz Dubrovnika so prišli v Split gojenci šole državnega gledališča v Varšavi s svojim ravnateljem Aleksandrom Zaverovičem. Ogledali so si mesto, zvečer so se pa odpeljali proti Zagrebu.

— Inozemske matrice prepovedane. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi matrice za tisk, ki prihajajo iz inozemstva z litim nemškimi besedilom in ki so jih rabili nemški listi.

— Delo dobe. Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj 2. februarja, februarja modelirja, brivca, hlapca in 2 tesarja.

— Orkan, sneg in mraz. Iz Splita poročajo o silni nevihti, ki je divjala v nedeljo popoldne nad mestom in okolico. Vmes je padala toča, ki je napravila mnogo škodo zlasti v kmetijski in sinjski krajini, kjer je uničila skoraj vso letino. Tudi z Banja Luke poročajo o strahovitem neurju, ki je divjalo nad vrbasko banovino, zlasti v dolini reke Vrbanje. Orkan je bil tako močan, da je podiral dreve in brzojavne droge. Vmes je tudi snežilo. V planinah je zapadlo 12 cm snega. Temperatura je močno padla.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, spremenljivo vreme. Včeraj je deževal razen v Ljubljani in Mariboru po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 22, v Zagrebu 19, v Mariboru 18.9, v Ljubljani 17.8, v Beogradu 17, v Sarajevu in Skoplju 16. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764.6, temperatura je znašala 7.8.

— Strešni udarila v cerkev. Nad Novim Sadom in okolici je divjala v soboto zvečer silna nevihta, tako da je morala električna centrale za nekaj časa ustaviti obratovanje in je bilo mesto v temi. V Trgu je udarila strela v pravoslavno cerkev in jo zažgala. Ogenj so sicer lokalizirali, vendar pa znaša škoda okrog 150.000 dinarjev.

Danes vesela burka
Ljubavna oporoka
Smeh! Grohot! Zabava!
ZVOCNI KINO DVOR
Predstave ob 4, 7 in 9. Cene 4.50 in 6.50

IZ Ljubljane

— Iz Drevoval brez zaštite je na Sv. Petra nasipu. Se mlade linije že hirajo, ker jih ljudje klesajo vsako pomlad vprav vandalci. Če bi nabirali lipovo cvetje kot se spodobi, bi jim tega ne štel nihče v zlo, toda lomijo veje kar na debelo ter obirajo cvetje s polomljenih vej pod drevesi ali doma. Vsekakor bi jim bilo treba dopovedati, da je to drevoval in ne guma; pa tudi na gumeni ni običajen takšen vandalizem. Običajno samo je dolžno varovati mestne parke in drevovalce kot skupno last. Čuditi se pa moramo, da ne napravijo takšnega vandalizma konec ne žuval in ne strahnik.

— Na Poljanski cesti niso še vedno tlakovani vsi hodniki. Zaradi nove tramvajske proge so morali pretlakovati ceste in se je tudi spremenila višina hodnikov. Cestnice je že tlakovano in tudi vožnja na hodnikih, vendar pa ne vsi, a z delom so prenehali, ker so delavci zaposleni na Trševski cesti. Ljudi skrbi, če bo ostal hodnik netlakovan odnovali kdaj se bodo spomnili nanj. Pričakovani smo tudi, da bodo kmalu po gradnji tramvajske proge uredili tudi mostičke na frankiškanem mostu, ki bo določen samo za vožnjo promet. Ze zdavnaj smo govorili o regulaciji Marjinega trga v zvezi z ureditvijo prometa, vendar je še zdaj vse po starem. Na mostu so posebno zdaj, odkar je razkopano mostičke, takšne kolanje kot na najslabši cesti. Posipavanje ne zaleže mnogo. Na Marjinem trgu je tudi vedno čaka kup kamenja in obrablenih tramvajskih tračnic, da jih odpeljejo.

— Monumentalna ograja ob letnem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju ne bo dozrajala do konca tega meseca kot so računali. Nekoliko jih je zdržalo slabo vreme, da gradnja ni napredovala hitreje, sicer je pa ograja sama že zgrajena, grada pa še velik vhod. Mnogo zamude najbrž ne bo, ker bo delo končano najbrž pred lano telovadbo.

— 1400 otroških grl nastopi v nedeljo dne 3. junija na mladinskem koncertu, katerega spored izvaja 20 mladih zborov iz raznih krajev dravske banovine. Na predvečer, to je v soboto, dne 2. junija pa bo v Ljubljani stotni nastop Trboveljskih slavkov z izredno skrbno sestavljenim sporedom. Na oba mladinska koncerta opozarjamo. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

— Prvi javni nastop gojencev šole Glasbene Matice bo v petek dne 1. junija ob 18. uri v Filharmonični dvorani. Nastopili bodo najmlajši gojenci šole, pa tudi zrelejši ter pokazali staršem in svojim prijateljem, da se zanimajo za napredek glasbenega pouka v našem mestu, svoj nadzredek bodisi na klavirju, violini ali drugih instrumentih, nastopili bodo na tudi gojenci pevskega oddelka. Vstop je prost proti nakupu anorede. Ki se dobi v petek v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Drevi bo v Sentjakobskem gledališču vprizoritev narodne igre "Deseti brate" prireditev doma Sokolskega društva Ljubljana II. Jurčičeva mehka beseda, krsne slike in prepleto petje so dika te lepe narodne igre. Obenem je to neoficijska proslava 90letnice Jurčičevega rojstva. Pri predstavi sodeluje skoro celokupno članstvo Sentjakobskega odra in izbrani pevci ljubljanskega Zvona. Režijo igre ima dramatikator g. Savo Klementič. Sokolske Ljubljane naj se odzove povabilu, ter napoli dvorano do zadnjega kotička. Vstopnice se dobe od 15. do 17. in od 19. ure dalje pri blagajni v I. nadstropju Mestnega doma.

— Vse one, ki še vedno niso videli filma "Afera inženjerja Ugronac", opozarjamo, da se ta film predvaja samo še danes. To filmsko delo je pravo vzburilo ogromno zanimanje in je prava senzacija. Film je nekaj izrednega. Vodi nas v kraljestvo mednarodnih sleparjev, odkrije nam njih me-

VEČ PROSTEČA ČASA

imate, ako perete Vaša perilo po Schichtovi metodi. Tu imate jedva kaj opraviti: zvečer namočiti perilo v raztopini Ženske hvale, zjutraj ga izkuhati s Schichtovim terpentinovim milom.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Za racijonalizacijo uporabe materijala

Ustanovitev ljubljanske sekcije Udruženja za preiskavo materijala — Važna posvetovanja in sklepi

de in zločine. Film zasluži, da si ga vsak ogleda. Jutri bo v Elitnem kinu Matici premiera veselo vojaške burke "Ordonanc ljubezni". V glavni vlogi igra naš znanec Paul Hörbiger in Lucie Englich. Film je veselo vsebine in obeta, da bo nudil toliko smeha kot še noben film do sedaj. Kdor se hoče do dobrega nasmejati, naj ne pozabi, da bo premiera že jutri.

— Osebnost. Magistratnega prezidialnega tajnika in mestnega arhivarja g. Vladislava Fabjančiča je mestno načelnstvo po službeni potrebi dodelilo mestni ženski realni gimnaziji na liceju za tajnika.

— Štorklja štrajka je naslov filma, ki ga bo v četrtak ob 11. predvajala ZKD v Elitnem kinu Matici. Film je izredno veselo vsebine, prinaša nam mnogo smeha in zabave. Glavno vlogo igra znani komik Siegfried Arno. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj si ogleda to filmsko delo. Vstopnina običajna.

— Privatni nameštenci vseh strok. Nocoj ob 8. uri bo shod nameštencev v dvorani Delavske zbornice proti nameri poslancev, da se nameštenci vrstijo pod delavsko pravo in jim odvzamejo dosežanje pravice.

— Bolgarski knjižniki bodo recitali svoja dela v sredo dne 30. t. m. ob četrti 7 v Filharmonični dvorani. Vstopnice za sedeže po 12, 8 in 6 Din ter za stojišča po 4 Din odnovali dijaške po 3 Din se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima v zalogi 4 vrste novih razglednic in sicer dve voščilni, katere je izdelal g. prof. S. Santel, dalje dve splošni, ena je delo g. akad. slikarja M. Gasparija, druga pa prof. g. Kopača. Naročila sprejema pisarna CMD, Beethovnova ulica 2.

Zobozdravnik DR. RODOSCHIEG
zopet ordinira.

— Pouk o zelenem cepitju trt in o polni negi. Podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva v Ljubljani priredi poučno predavanje in praktično razkazovanje o sedanjem cepitju trt v zeleno. O škropljenju teh z boroško in drugo mešanico. O žveplanju itd., jutri, v sredo točno ob 18. na vrtu g. Oswaldove, Gregorčičeva ulica 11, nasproti banovinske palače. Pouk bo brezplačen in dostopen društvenim članom in vsakemu resnemu zanimancu (kl), ki goji kake trte v svojem vrtu. Vsakdo naj prinese svoj nožiček s seboj, med tem ko dobi gumijevе trake kot vezilo od predavatelja g. Gombacha. V primeru deževneja vremena se pouk preloži na petek ob isti uri.

— Izvoz jaje je sicer porastel, toda pri nas je vseeno 40 jaje za 14 Din. Zapišite Stajarska jaja: Löwy, Kolodvorska 35.

— Vlom. Danes ponoči so neznan zlikovec vlomil v stanovanje neke mlade zaposlene uradnice na Cesti na Rožnik št. 43 in odnesel več zlatnine ter obleko njene brata v vrednosti okoli 12.000 Din. Sled je vodila do gozda, kjer se je en vlomilec orobkoval v ukradeni obleki in čevlje, od tu dalje pa je vsaka sled izginila.

JUTRI PREMIERA
veselo vojaške burke
Ordonanc ljubezni
Lucy Englich Paul Hörbiger
ELITNI KINO MATICA

17 Celja

— Zbornica za TOI v Ljubljani bo imela v torek 5. junija ob 8. do 12. popoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje uradni dan za Celje in okolico.

— Nesreča v kamnolomu. V petek popoldne se je v kamnolomu pri Sv. štefanu pri zsmu težko ponesrečil 23 letni delavec Ludvik Zagajšek od Sv. Štefana. Med delom je padel nanj težak kamen in mu zlomil desno nogo. Zagajška so prepeljali v celjsko bolnico.

— Zanimiva nogometna tekma. V okviru prireditve na dan slave 39. p. p. v Celju je bila v ponedeljek 28. t. m. popoldne na Glaziji odigrana trening tekma med SK Celjem in vojaškim teamom 39. p. p. Vojaški team, v katerem so zelo dobri igralci, je zasluzeno zmagal v razmerju 5:3 (1:1). Celjani so nastopili s 4 rezervami in so igrali brez smotnih kombinacij. V drugem polčasu so mnogo popustili. Goli za vojaški team so padli v 41. minuti prvega ter v 3. 6. 7. in 30. minuti drugega polčasa, goli za SK Celje pa v 23. minuti prvega ter v 13. in 20. minuti drugega polčasa. Prva gola za SK Celje sta padla iz enajstmetrovke. Tekmo je sodil s. a. g. Adolf Prestinger objektivno. Z vojaštvom vred je prisostvovalo tekmi okrog 2000 gledalcev, kar je za Celje rekordno število.

Pristopajte k „Vodničkovi družbi“

Siša javnost se še ne zaveda dovolj, kako važno znanstveno delo opravljajo zavodi za preiskavo kvalitete gradbenega materijala na tehniških visokih šolah. Znanstvena preiskava gradbenega materijala je izrednega gospodarskega pomena, ker služi racionalizaciji uporabe gradiva; pomen tega dela sega daleč iz laboratorijev v življenje ter ni le v interesu razvoja tehnike, temveč tudi v splošen prid konzumentov in producentov, da se čim bolj približamo idealu racionalne uporabe gradbenega materijala. Temu cilju posvečajo svoje delo strokovnjaki, znanstveniki, na naših tehniških fakultetah, ki so se tudi v ta namen organizirali. Udruženje za preiskavo materijala deluje že od l. 1928 v Beogradu. Doslej je bilo organizacijsko zelo preveč centralizirano, zato se je pokazala potreba, da se osnuje sekcije v univerzitetnih mestih. Na rednem obnem zboru, ki je bil včeraj dopoldne v Ljubljani na tehniški fakulteti, so bile formalno ustanovljene sekcije. Občni zbor je bil zdaj že tretje leto vselej v drugem kraju. Predlaskim je bil v Zagrebu lani pa v Splitu.

Ker se predsednik organizacije univ. prof. Tomič iz Beograda ni mogel udeležiti zboru, je predsedoval podpredsednik univ. prof. dr. Král. Posebej je pozdravil predstavnika iz Beograda generalnega tajnika ing. Vasića in podpredsednika univ. prof. dr. Čatiševa iz Zagreba. Naglasil je, da je njihov smoter racionalizacija uporabe materijala ter so pri njihovem delu zainteresirani producenti in konzumenti, zato si društvo želi doseči harmonično sodelovanje vseh zainteresiranih činiteljev. Tajnik ing. Vasić je prečital zapisnik zadnjega obnega zboru, kakor je podal poročilo upravnega odbora. Administrativno in sploh organizacijsko delo je bilo v preteklem letu oteženo predvsem zaradi dogadanja ustroja organizacije. Za vsak ukrep je morala uprava stopiti v stik z vsakim članom rosebel, kar je bilo seveda zelo zamudno. Bili so prisiljeni organizirati sekcije na sedežih univerz. Ljubljanska sekcija se je začela snovati prva in je kmalu zbrala precej članov. Želo je porastlo članstvo zlasti z osnovanjem zagrebške sekcije. Mnogo članov ima seveda tudi Beograd, kjer preiskujejo material razen na univerzi tudi v vseh ministrstvih gospodarskega značaja. Beograjska sekcija se bo na osnovi zdaj, po obnem zboru. Organizacija je bila v stikih s član. mednarodno organizacijo za preiskavo materijala; ti člani so bili določeni pri posameznih sekcijah kot vodje za proučitev nekaterih vprašanj. V vseh podobnih primerih je uprava določala izmed svojih članov sodelavce v komisije. Konkretne rezultate svojega dela bo objavila v strokovnih časopisih.

V preteklem poslovnem letu je organizacija sklicala več sestankov, ki so na njih sklepali o ustanovitvi narodnega odbora za normalizacijo preiskavanja materijala. Pravila so že izdelana. Za člane organizacije so rezervirani v odboru za normalizacijo mesta kot so tudi za člane Udruženja jug. inženjerjev in arhitektov. V odboru bodo zastopani vsi zainteresirani činitelji iz strokovnih in gospodarskih krogov. Odbor bo zavezal v našem tehniškem in gospodarskem svetu zelo važno mesto.

Tudi poročilo nadzornega odbora je podal ing. Vasić. Soglasno je bil sprejet predlog, da se poda odboru razrešnica kot so bila tudi soglasno odobrena vsa poročila. — V smislu ustanovitve sekcij ter dekoncentracije dela so spremenili pravila. Za spremembo pravil sta izdelana dva predloga, vendar brez bistvenih razlik. Zato so sklenili, da glavni odbor redigira nova pravila na podlagi obeh osnutkov. Vse spremembe so bile soglasno sprejete. Prav tako je bil soglasno sprejet predlog zagrebške sekcije, da bo prihodnji občni zbor v Zagrebu.

Pri raznoterostih je bila zlasti zahteva za delata o določbi gradbenega ministrstva, ki je izšla 5. t. m. in ki po nli nimajo več potrdila univerzitetnih zavodov o preiskavi kvalitete materijala za državo ne dobave tiste veljave, ki so to imeli doslej. Po tej določbi sicer ni nobene možnosti univ. zavodom zdatati

vendar jim je prav za prav odvzeta kompetenca. Ing. Hrovat je naglašal v razpravi, da je po tem odloku univerza priznata moralno, ker se s tem omejujeva je njen neoporečni znanstveni pomen, sicer pa to tudi bi je v obraz vsem metodam, običajnim po svetu. Vse države skušajo doseči čim več preiskav materijala, da imajo čim popolnejši pregled nad materijalom, zato ustanavljajo čim več preizkuševališč. Preizkuševališča morajo biti zlasti v univ. mestih. Ako se preizkušanje materijala centralizira, je otežena preiskava iz oddaljenih krajev, pa tudi zvezana z velikimi stroški, s čimer je onemogočeno, da bi lahko prevzemala dobave tudi manjša podjetja. Ing. Vasić, ki je pojasnjeval, kaj vse je že ukrenila uprava v zaščito ingerence univerz, in povedal, da se opaža tendenca odvzeti univerzam preiskavanje materijala, da bi ga preiskovali le v ministrstvu, je tudi naglasil, da so prizadeta razen malih tudi velika podjetja, ker so v ministrskem preizkuševališču tako preobloženi z delom, da preteče za eno preiskavo po več mesecev. Ing. Hrovat je predložil resolucijo, da se ukine omenjena določba. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Prav tako je bil oglasno sprejet predlog istega predlagatelja, da se revidira pravilnik o preiskavi kamna za cestne gradnje, ker je neprimeren. Univ. prof. dr. Král je dodatno predlagal, naj se skliče anketa vseh zainteresiranih činiteljev, da bodo razpravljali o reviziji predpisov za preizkušnje cestnega materijala. Ing. Vasić je toplo pozdravil predlog čes. da čutijo dobro tudi v pristojnem oddelku gradbenega ministrstva, da so omenjeni predpisi pomanjkljivi.

Ing. Vasić je še podrobneje obrazložil ustroj odbora za normalizacijo. — Končno so se sklenili, da se poviša članarina in da povišek uprava plačuje mednarodni organizaciji, ki je v finančnih težkočah; pravila ne določajo, da morajo biti člani te organizacije tudi včlanjeni v mednarodni, vendar zahteva že ugled države, da ostane njihova organizacija v stiku z važno mednarodno znanstveno organizacijo.

Predsednik je zaključil zbor z ugotovitvijo, da so sklepi zborovanja v prid splošnosti.

Iz Maribora

— Zagonetna pošiljka saharina. V nedeljo dopoldne je stražnik ustavil pred gl. pošto sumljivo vozičko s precej velikim zavikom. Na policijski so našli v zavrtku dve škatli saharina. Mož, ki se je izdal za Franca Fortka iz Selmece, je ves zbehan izpovedal, da mu je zavrtik dal nekdo z naročilom, naj ga odda na pošti. Zanimivo je, da je bila pošiljka označena kot "Gramofonske plošče". Na pošti pa so se gramofonske plošče spremenile v 9 kg saharina. Pošiljka je bila naslovljena na nekoga zasebnika iz južnih krajev, ki ga sploh ni, kakor so ugotovili. Sumljivega moža so izročili mestnemu načelnstvu.

— Zastrupljenje s klobaso. Že večkrat smo poročali o zastrupljenju s pokvarjenim mesom. V četrtak je za južino pojedlo kosček klobase 31letni hlapec Marjan Bubnič iz Maribora. Kmalu je začutil v želodcu grozne bolečine in so morali poklicati na pomoč zdravnika, ki je ugotovil zastrupljenje. Prav tako je jedel v ponedeljek pokvarjeno klobaso 20letni tkalec Ivan Klančiček in se zaradi zastrupljenja onesvestil. Oba so mariborski reševalci prepeljali v bolnico, kjer so ju na izprali želodec. Taki primeri, ki so v Mariboru precej pogosti, naj bodo resen memento preostajalnim oblastem, da preprečijo prodajo pokvarjenega mesa!

— Kolesarski tatovi pridno na delu. V nedeljo je bilo ukraden vojaškemu živnozdravniku Josipu Keimcu z nekoga dvo-rišca na Aleksandrovi cesti kolo znamke Styria. Ukraden kolo je črno pleškano z evid. št. 78.722 in je vredno 1200 Din.

— V kopališču. Glej, glej, misliš sem, da zna naša prijateljica zelo dobro plavati, pa plava še vedno z mehurji.

— Motiš se, to so trije njeni novi plešasti kavalirji.

Izjava!

Podpisani obžalujem žaljivke, izmešene vti gšč. Soha, zahvaljujoč se za odstotkiškega pregona.

Anton Holenšek, Trbovlje (Terezija).

